ТРАНСПАРЕНТНОСТ СРБИЈА

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Немањина 11
11000 Београд

**Предмет: Иницијатива за унапређење критеријума и транспарентности при одлучивању о коришћењу средстава текуће буџетске резерве**

Поштовани,

Транспарентност Србија подноси Влади Републике Србије иницијативу за унапређење начина одлучивања о коришћењу средстава текуће буџетске резерве, са циљем успостављања јаснијих критеријума за доделу средстава, квалитетнијег образлагања донетих одлука и веће доступности информација о њиховом коришћењу.

Анализа решења о коришћењу средстава текуће буџетске резерве у 2026. години показала је да се из овог извора издвајају значајна средства за различите намене, укључујући трансфере градовима и општинама, финансирање редовног рада спортских савеза и помоћ верским заједницама.

Од 9. септембра до 10. октобра 2026. године, након расписивања парламентарних избора, градовима и општинама пренето је 1,6 милијарди динара из буџетске резерве, док је од почетка године до 10. октобра за укупно 13 градова и општина издвојено 3,36 милијарди динара. У истом периоду, Кошаркашки савез Србије добио је 1,55 милијарди динара, а Фудбалски савез Србије више од 811 милиона динара, за потребе означене као „редован рад“.

Наведени подаци сами по себи не доказују да су појединачне исплате повезане са изборним процесом нити да нису биле оправдане. Међутим, њихов обим и структура отварају питања о критеријумима на основу којих се одлучује о додели средстава, начину утврђивања њихове висине и разлозима због којих се поједини расходи финансирају из буџетске резерве, уместо кроз редован буџетски поступак.

Према члану 69. Закона о буџетском систему, текућа буџетска резерва намењена је за расходе који нису могли бити предвиђени у поступку припреме и доношења буџета, као и за друге законом утврђене случајеве. О коришћењу средстава одлучује Влада, на предлог министра надлежног за послове финансија.

Имајући у виду да Влада доноси коначне одлуке о коришћењу ових средстава, сматрамо да је посебно важно да се обезбеди доследна примена начела одговорног управљања јавним средствима, уз јасне и унапред познате критеријуме и могућност јавности да прати и разуме донете одлуке.

Фискални савет је у својим анализама такође указивао на недовољну уређеност система буџетске резерве и потребу за прецизнијим правилима њеног коришћења и већом транспарентношћу. Сматрамо да је неопходно да се ове препоруке одразе и на праксу одлучивања Владе.

Имајући у виду наведено, Транспарентност Србија предлаже Влади Републике Србије да, у оквиру својих надлежности, предузме следеће мере:

Палмотићева 31, 11103 Београд
011 303 38 27
ts@transparentnost.org.rs
www.transparentnost.org.rs
transparencyser
Transparentnost.Srbija
Транспарентност Србија је пуноправни члан глобалне мреже Transparency International и њен акредитовани представник у Републици Србији

**1. Утврђивање јасних критеријума за одлучивање о коришћењу текуће буџетске резерве**

Да Влада утврди јасне критеријуме на основу којих се разматрају предлози за коришћење средстава текуће буџетске резерве, укључујући критеријуме за процену оправданости захтева, неопходности коришћења овог извора финансирања и висине тражених средстава.

Посебно је важно да критеријуми омогуће доследно поступање према свим потенцијалним корисницима и да смање могућност произвољног одлучивања о додели средстава.

**2. Унапређење образлагања одлука Владе**

Да се обезбеди да свако решење о коришћењу средстава текуће буџетске резерве садржи конкретно и проверљиво образложење разлога за доделу средстава, укључујући:

- околности и потребе због којих се средства одобравају;
- разлоге због којих те потребе нису могле бити предвиђене и обезбеђене кроз редован буџетски поступак;
- образложење висине одобрених средстава;
- конкретну намену и очекиване резултате финансирања.

Сматрамо да опште формулације, попут „финансијска помоћ“ или „редован рад“, без додатног објашњења конкретне намене и разлога за коришћење буџетске резерве, не омогућавају јавности адекватан увид у оправданост одлука.

**3. Обезбеђивање јавне доступности документације о одлучивању**

Да Влада обезбеди објављивање документације која претходи доношењу решења о коришћењу текуће буџетске резерве, укључујући захтеве корисника, предлоге Министарства финансија и образложења на основу којих се доносе одлуке, у складу са законом.

Такође, предлажемо да се на једном месту објављују и редовно ажурирају подаци о донетим решењима и реализацији одобрених средстава, у машински читљивом формату, тако да јавност може да прати коме су средства додељена, у ком износу, за коју намену и када су исплаћена.

**4. Спречавање коришћења буџетске резерве за предвидиве и понављајуће расходе**

Да Влада, приликом одлучивања о предлозима за коришћење текуће буџетске резерве, посебну пажњу посвети захтевима који се односе на расходе који се понављају и чије се потребе могу унапред проценити.

То се, између осталог, односи на финансирање редовног рада спортских савеза и понављајуће

потребе локалних самоуправа. Такве расходе требало би, када је то могуће, планирати кроз редован буџетски поступак, уз јасно утврђивање приоритета и одговарајуће образложење буџетских издвајања.

**5. Редовно извештавање о коришћењу буџетске резерве**

Да Влада обезбеди редовно извештавање јавности о коришћењу текуће буџетске резерве, укључујући податке о расподели средстава према корисницима и намени, најчешћим разлозима за одобравање средстава и расходима који се понављају.

Такви прегледи омогућили би бољу процену да ли се буџетска резерва користи у складу са својом законском сврхом, као и идентификовање расхода које би убудуће требало планирати у редовном буџету.

Имајући у виду да припрему предлога за коришћење текуће буџетске резерве врши Министарство финансија, предлажемо да Влада задужи Министарство финансија да припреми предлог конкретних мера за унапређење поступка подношења, разматрања и образлагања захтева, као и јавног објављивања документације о коришћењу ових средстава.

Транспарентност Србија сматра да би предложене мере допринеле одговорнијем управљању јавним средствима, већој предвидивости буџетских расхода и јачању поверења јавности у поступак доношења одлука о расподели средстава из буџетске резерве.

Напомена: Иницијатива је такође достављена Министарству финансија, као и, ради увида, Одбору за финансије Народне Скупштине и Фискалном савету Србије.

Транспарентност Србија
У Београду,
3. новембра 2026.